

Onder vermelding van de titel te bestellen bij:

Raad van Kerken in Nederland
Kon. Wilhelminalaan 5
3818 HN Amersfoort
☎ 033 4633844
✉ rvk@raadvankerken.nl
ℹ www.raadvankerken.nl

Prijs: € 6,00 (inclusief portokosten)

Amersfoort, 2014

COLOFON

Tekst

Aan de uitgave werd bijgedragen door:
Theo van Adrichem ofm, Kor Berghuis, Paul Boersma, Ans Brandsma, Desiree Bühler, Cocky de Graaf, Wies Houweling, Klaas van der Kamp, Dorien Keus, Henrieke Klarenbeek, Gea Klercq, Kristel van der Loop, Hanneke Mateman, Herman Noordegraaf, Rick de Ronde, Dirk Jan Schoon, Elianne Schultz, Sjaak Teuwissen, Piet Timmermans, Marlies Vos, Greetje Witte-Rang; Kerk en Stage Weesp; artikel pag. 18 is ontleend aan Barneveld Vandaag.

Redactie

Kor Berghuis, KTB-advies en projectmanagement –
www.ktb-advies.nl
Greetje Witte-Rang

Eindredactie

Klaas van der Kamp, Beppie van Laar

Foto's/afbeeldingen

Omslag: Dio van Maaren; pag 4, 21, 38 en 40
KODfilm (Protestants Jeugdwerk Amsterdam);
pag. 9, 17 en 31: stage Weesp; pag. 15 en 27
De Goede Herder/Hengelo; pag. 34 HSV-Jongeren-
bijbel (Leanda Eisma-van Velde - LeandaFotografie);
pag. 6 en 12 MaS-krant.

Ontwerp

Omslag: Marijke Kamsma – bliksemzwart.nl

Subsidie

Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door
subsidie van:
Stichting Kerk en Wereld
Stichting Weeshuis der Doopsgezinden
Commissie Projecten in Nederland
Stichting Interkerkelijk Oriëntatie Centrum
Stichting Het Stronck-Kemp Fonds

KERK EN STAGE

Over de kerken als leerplaats voor jongeren
en de maatschappelijke stage als
vliegwiel van vernieuwing

Inhoudsopgave

	pagina
Voorwoord	5
Inleiding	7
INTRODUCTIE	
Bijbel en leren	8
Diaconaal leren	10
Nieuwe kansen	14
PRAKTIJK EN REFLECTIE	
Blokstage in Weesp	16
<i>De leerlingen</i>	17
Stage in de kerk	18
<i>De scholen</i>	19
Groot verschil	20
<i>De kleine kerken</i>	21
Jong in IJmuiden	22
<i>De kerkbestuurder</i>	23
Bij de franciscanen	24
<i>De steunpunten</i>	25
In een grote stad	26
<i>De onderzoeker</i>	27
De Goede Herder	28
<i>De pastor</i>	29
ZEVEN STAPPEN EN TIEN REDENEN	
Waarom meedoen	32
Aan de slag	33
HELPENDE HAND	
Present	34
DiaconAction	35
JOP	36
M25	37
ZOEKT EN VINDT	
Informatie	39

Antoan in het zorgcentrum

Voorwoord

Wie in *Trouw* de rubriek leest over de herinneringen van mensen aan de eerste baan die ze ooit hadden, zal gemerkt hebben hoe belangrijk deze eerste confrontatie met wat wel genoemd wordt 'het echte leven' is. Een stap uit de vertrouwde omgeving, nieuwe ontmoetingen, vreemde ervaringen, en dus ook nieuwe inzichten. De maatschappelijke stage voor scholieren heeft soortgelijke effecten. Voor kerken liggen hier mogelijkheden om jongeren met mensen, instellingen en onderwerpen in contact te brengen die ze anders niet tegengekomen waren. En kerken kunnen leren van de reacties van jongeren vanuit hun eigen leefwereld op die ontmoetingen.

De Raad van Kerken in Nederland is een warm voorstander van de maatschappelijke stage van scholieren in de kerk. In de brochure die voor u ligt, wordt duidelijk waarom en ook op welke uiteenlopende manieren die stages ingevuld kunnen worden. De brochure is daarmee een enthousiasmerend werkboek geworden. De Raad aan Kerken is al enige tijd actief op het terrein van de maatschappelijke stage; op de website van de Raad is daarover veel informatie en materiaal te vinden. Deze brochure is daar een aanvulling op.

De Raad van Kerken is Kor Berghuis, projectleider Kerk en Stage en samensteller van deze brochure, dankbaar voor het vele werk dat hij op dit terrein verricht.

Greetje Witte-Rang, vicevoorzitter beraadgroep Samenlevingsvragen van de Raad van Kerken

Koffie schenken ouderenmiddag

Inleiding

In het voortgezet onderwijs gaan leerlingen sinds enige tijd op maatschappelijke stage. Het doel van de stage is dat leerlingen door het doen van vrijwilligerswerk kennismaken met de samenleving en iets doen voor een ander. Vanaf 1 augustus 2014 is de maatschappelijke stage niet meer verplicht, maar veel scholen zullen er toch mee doorgaan. Zij hebben gezien hoe belangrijk de stage is voor de ontwikkeling van jongeren. Doorgaans gaat het om het uitvoeren van een of meerdere vrijwilligerstaken voor in totaal 30 uur tijdens hun hele schoolperiode.

Jongeren zoeken voor hun maatschappelijke stage een leuke stageplek. Kerken vormen een van de grootste vrijwilligersorganisaties in Nederland. Velen die nu in de kerk al jongeren ontvangen doen dit omdat ze het als een taak zien een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke vorming van jongeren. Daar hoeft het echter niet bij te blijven. Bij vele kerken en geloofsgemeenschappen leeft ook de wens om jongeren bij hun werk te betrekken en jongeren kennis te laten maken met het werk van de kerk. En tot slot zijn in een vergrijzende organisatie nieuwe krachten, een extra paar handen, altijd welkom om te helpen bij de uitvoering van vrijwilligersactiviteiten binnen de kerk zelf, maar ook bij activiteiten gericht op de samenleving.

In dit speciale themanummer willen wij u informeren, inspireren en ook de ondersteuning aanreiken om jongeren binnen uw groep of gemeenschap te ontvangen voor het doen van een maatschappelijke stage.

Klaas van der Kamp opent de bundel met een uiteenzetting over het leren, vormen en opdoen van wijsheid in de Bijbel. Diaconaat heeft alles te maken met het leren waarnemen van nood, zo vertelt Herman Noordegraaf. De maatschappelijke stage in en rond de kerk biedt de mogelijkheid om jongeren te betrekken in dit leerproces. Ook de kerk zelf kan van deze jongeren leren. De maatschappelijke stage mag dan wel niet meer verplicht zijn vanaf de zomer 2014, ze gaat wel door. Hanneke Mateman van Movisie laat zien welke kansen er voor kerken liggen.

Vervolgens kunt u lezen over zeven plekken in het land waar al ervaring is opgedaan met het werken met jongeren en wat zij als positief beleven. Daarnaast komen zeven personen aan het woord die vanuit hun specifieke functie een aspect van de maatschappelijke stage belichten.

Als intermezzo geven we u tien redenen om aan de slag te gaan met de maatschappelijke stage en een stappenplan.

De brochure wordt afgesloten met informatie over organisaties en projecten, die u kunnen helpen wanneer u als gemeente, parochie of kerk mee wilt doen aan de maatschappelijke stage.

Kor Berghuis

Over de Bijbel, het leerling zijn en het opdoen van wijsheid. En over de wederkerigheid: jongeren leren van ouderen, maar ook ouderen leren van jongeren.

Zoals wij de uitdrukking 'echt een kind van zijn/haar ouders' gebruiken, zo kent de Bijbel de uitdrukking: 'een zoon van...' en dan kunnen er allerlei woorden volgen. Een zoon van de vertroosting. Een zoon van mensen. Gezegd wil zijn dat iemand die zoon is de belichaming vormt van een ideaal. Jezus is als zoon van mensen de personificatie van hoe God mensen heeft bedoeld. Zoon van wil dus zeggen dat het leerproces zo goed is uitgewerkt, dat het kind niet alleen kennis heeft gekregen, maar de kennis tot een eigen identiteit heeft gemaakt.

Leren, vormen, wijsheid opdoen staan in dat teken in de Bijbel. Of je nu het boek Prediker leest, waarin de zoon steeds weer wordt aangesproken, of het boek Leviticus wat weliswaar een voortdurende instructie is, maar dan meer gericht op iedereen. De jeugd is een oefenplaats in Israël om door vorming belichaming van de wet te worden. Bij de overgang naar de volwassenheid word je zoon van de wet of dochter van de wet.

De Bijbel kent volop het idee van leren en vormen. In zekere zin is het boek als zodanig het bewijs daarvan, leerboek in zichzelf als schriftelijke coach voor ieder mens. We blijven als mensen in een permanente educatie stagiair in de dialoog die de wet met een lezer voert.

De Bijbel gebruikt het woord stage niet, maar kent het idee wel. Samuel komt als jongen van een jaar of zes in Silo en begint als hulpje van de priesters en eigent zich de

essentie van de liturgie van binnenuit toe op een manier die zijn opdrachtverstrekkers overstijgt. Mozes leeft na veertig jaar aan het hof te zijn geweest in Egypte veertig jaar in de woestijn, achteraf een oefenperiode om het volk Israël door de Sinaï en de Negev te kunnen leiden. De tocht van het volk door de woestijn is al evenzeer een oefening. De wildernis is de bakermat van het geweten, de plek waar God zich openbaart en waar de liturgie een eerste invulling krijgt. Als Israël later ontspoorde, zijn het families als die van de Rechabieten en de Essenen die de oefenperiode in herinnering roepen.

Jezus zelf heeft dertig jaar geleefd alvorens hij als rabbi naar buiten treedt en de evangelisten hun heilshistorie systematisch beginnen te vertellen. Net als andere kinderen heeft hij aan de voeten van zijn leermeesters gezeten en groeide hij in wijsheid en kracht van de Geest.

Tussen het Oude en het Nieuwe Testament voltrekt zich een opvallende wisseling van paradigma's. De profeet Maleachi vertelt over ouderen die zich bekeren tot hun kinderen en kinderen die zich omgekeerd weer toewenden naar wat hun ouders hen leren. De evangelist Lucas citeert de tekst in zijn eerste hoofdstuk, maar laat dan, opmerkelijk genoeg, het tweede deel van het citaat weg. Dus de ouders moeten zich wel bekeren tot de kinderen. Maar de kinderen hoeven niet te veranderen. Het is alsof de evangelist daarmee wil uitdrukken, dat er ook situaties zijn waarin onbevangenheid en

naïeve nieuwsgierigheid voorrang genieten boven geleerde oude teksten en opgebouwde routines. De manier waarop de Messias verschijnt is zo onverwacht, dat traditie en opgebouwde beelden je in de weg kunnen staan en je het minder snel herkent.

Natuurlijk is een stage vooral bedoeld om jonge mensen wegwijs te maken en te laten leren van de rijke ervaring van ouderen. Maar ongetwijfeld zal ook het omgekeerde gebeuren: dat jonge stagiairs ideeën aanreiken en met hun aanwezigheid alleen al zo vernieuwend binnenkomen, dat het leerproces zich omkeert.

Begeleiding in Weesp

Over het leren, handelen en waarnemen in het diaconaat door Herman Noordegraaf, bijzonder hoogleraar en docent voor diaconaat aan de Protestantse Theologische Universiteit.

Wat is het belang van de maatschappelijke stage voor kerken en diaconaat? Om die vraag te kunnen beantwoorden, neem ik een aanloop via de weg van de betekenis van diaconaat voor het christelijk geloof en de kerken en het daaraan verbonden leren waarnemen van noden.

Diaconaat (in andere kerken zijn soms andere woorden in gebruik) bestaat al zolang de christelijke kerk bestaat. De inzet voor mensen in materiële en sociale nood vinden we vanaf het allereerste begin van de kerk. Meer dan we meestal beseffen, is het opkomen voor 'de weduwe, de wees en de vreemdeling', voor armen, voor zieken, voor mensen met een fysieke of verstandelijke beperking geen vanzelfsprekendheid, geen natuurlijk gegeven. Elk mens doet ertoe als beelddrager van God ongeacht zijn of haar economisch nut, leeftijd, fysieke en psychische mogelijkheden, ras, geslacht of welk ander criterium men ook hanteert om mensen in hoger en lager te rangschikken. Deze basisovertuiging is onder invloed van het christelijk geloof in de westerse cultuur gekomen, hoezeer ook vaak door het christendom zelf met voeten getreden. Het gaat daarbij om een universele notie. Ze strekt zich uit tot alle mensen en niet alleen tot de leden van de eigen groep. In de loop van de eeuwen is een indrukwekkend geheel van activiteiten ontplooid, dat vorm kreeg in praktische hulp bij pestilenties, aardbevingen en andere rampen, in opvanghuizen voor mensen met een handicap, zieken, zwervers,

ouderen, vreemdelingen (daar komt ons woord 'hospitaal' of gasthuis vandaan), weeshuizen, hofjes met woningen voor ouderen, en voedseluitdelingen.

Hoe het diaconaat vorm krijgt, zal per tijd en per samenleving verschillen. Niet ter discussie staat dat het evangelie een blijvende oproep bevat tot het doen van barmhartigheid en gerechtigheid.

Diaconaat, zo leert ons de Bijbel, heeft alles te maken met het leren zien van nood. Waarnemen van nood is namelijk niet vanzelfsprekend. Het kan immers zijn dat we voorbij leven aan iemand, omdat hij of zij geografisch op afstand staat en we er ook niet bij stilstaan dat er mensen zijn buiten ons blikveld die bijvoorbeeld in armoede leven. Het vereist een inspanning om op die mensen te letten. De geografische afstand kan groot zijn, bijvoorbeeld als het gaat om mensen elders op de wereld. Het is ook mogelijk dat het mensen betreft die dichtbij zijn, maar die we niet ontmoeten, omdat zij tot andere sociale, economische, godsdienstige, generationele of culturele leefwerelden behoren. We leven dan in gescheiden werelden. Het kan ook zijn dat we iemand wel zintuiglijk waarnemen, maar niet echt zien of horen en de noden van de ander niet ervaren. In Bijbelse termen: we zijn ziende blind en horende doof.

Dat is aan de orde in de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus (Lucas 16:39-

21). De rijke man heeft Lazarus zintuiglijk waargenomen. Hij lag voor de poort. Uit het slot van de gelijkenis blijkt dat hij Lazarus kent. Maar de rijke man heeft hem niet echt gezien, omdat hij zich het lot van Lazarus niet heeft aangetrokken en ongestoord zijn eigen leven is blijven leiden.

Diaconaat veronderstelt het vermogen om geraakt te worden door anderen. Daarom is diaconaat meer dan hulpverlening. Het is ook bewustwording van noden. We spreken in dat verband van 'diaconaal leren'.

We zien dat in allerlei vormen van jeugddiaconaat. Jeugddiaconaat kan twee betekenissen hebben. Het kan zich richten op ondersteuning van jongeren in nood. Daarover gaat het hier nu niet. Nu is de tweede betekenis aan de orde: het betrekken van jongeren in diaconale werkzaamheden. Jongeren raken hierbij betrokken in een leerproces. Ze leren na te denken over de ervaringen, over de samenleving en over wie ze zijn, en waar ze staan in het leven.

Het diaconale leren heeft een kenniscomponent: je leert mensen kennen die je anders niet kende. Het heeft ook een houdingscomponent: je leert ontvankelijk en gevoelig te zijn voor anderen, in hun vreugden en in hun nood. En, er is ook een handelingscomponent: je leert adequaat te handelen ten opzichte van mensen. Deze drie componenten lopen in elkaar over en versterken elkaar. Dit is geen theoretisch gepraat, zoals blijkt uit de ervaringen uit het jeugddiaconaat. Er zijn veel voorbeelden. Te noemen zijn de M25-groepen (naar Matteüs 25, waarin Jezus het voeden van de hongerigen en andere werken ten dienste van mensen in nood als toets-

steen voor het geloof noemt). Jongeren zijn op een zelfde wijze actief als maatje voor dak- en thuislozen, mensen met een psychische aandoening, ouderen, vluchtelingen. Zij maken fietstochten met mensen die niet zelfstandig kunnen fietsen, zij zijn actief voor en in de voedselbank, en zij maken moederdagkaarten en verwenpakketten voor tienermoeders.

Ook in de landelijke kerken en organisaties is dat aan de orde. Bijvoorbeeld bij JOP in de Protestantse Kerk in Nederland en in Micha Young in het kader van de Micha-campagne voor sociale en ecologische rechtvaardigheid. Waarom zouden jongeren niet een bezoek kunnen brengen aan een diaconaal centrum of een dak- en thuislozenopvang?

De maatschappelijke stage biedt goede mogelijkheden om jongeren bij kerkelijke en diaconale activiteiten te betrekken. De maatschappelijke stage kan worden beschouwd als een vorm van burgerschapsonderwijs. Centraal staat het meedoen aan de samenleving, het zich verbonden weten met andere mensen en het zich inzetten voor de publieke zaak. De met de maatschappelijke stage inmiddels opgedane ervaringen zijn positief. Kerken hebben hun eigen diaconale invalshoek, maar deze heeft een overlap met die van de burgerschapsvorming. De maatschappelijke stages die kerken kunnen aanbieden omvatten activiteiten die waardevol zijn voor ouderen, dak- en thuislozen en anderen. Ze verruimen de blik van jongeren. Daarin ligt mijns inziens de voornaamste reden voor kerken om maatschappelijke stages aan te bieden. Jongeren leren ondertussen ook de kerken (beter) kennen.

Vele jongeren zijn positief verrast door wat kerken doen. Daarmee heeft de kerkelijke stage tevens een missionaire relevantie.

Kerken kunnen zelf ook leren van maatschappelijke stages. Zij kunnen jongeren die maatschappelijke stage hebben gelopen, laten vertellen over hun opgedane ervaringen. Wat hebben die op hun beurt kerken en individuele gelovigen te zeggen? De maatschappelijke stage kan kerken behulpzaam zijn bij het doordenken van het vrijwilligersbeleid. In het vrijwilligerswerk zien we grote verschuivingen. De maatschappelijke stage biedt de kerken leerpunten met betrekking tot de vraag hoe zij activiteiten zo kunnen organiseren dat deze mensen binnen en buiten de kerken aantrekken om 'het goede' te doen.

Kortom, de maatschappelijke stage biedt kerken mogelijkheden voor het diaconaat, maar ook missionair en vanuit het oogpunt van kerkopbouw. Laten we die kansen benutten!

Hanneke Mateman (werkzaam bij Movisie, adviesbureau voor sociale vraagstukken), laat zien welke kansen maatschappelijke stages aan de kerken bieden.

In de afgelopen jaren hebben veel kerken en christelijke organisaties kennisgemaakt met het fenomeen maatschappelijke stage; scholieren uit het voortgezet onderwijs die 30 uur vrijwilligerswerk doen als verplicht onderdeel van het curriculum.

Nu met ingang van het schooljaar 2014/2015 de wettelijke verplichting wegvalt, ontstaat er een nieuwe situatie, niet alleen voor scholen, maar ook voor stagebiedende organisaties. Allereerst zijn nu de scholen aan zet, zij bepalen zelf of zij de maatschappelijke stage willen blijven aanbieden. Uit recent onderzoek van de Besturenraad (centrum voor christelijk onderwijs) blijkt dat tweederde van de scholen graag door wil gaan met de stages. Onderzoek onder stagebiedende organisaties geeft eveneens aan dat zij grote meerwaarde zien in de stages en deze graag willen continueren.

Nieuwe afspraken

Door het wegvallen van de extra financiering voor de maatschappelijke stage zullen deze vaak in een andere, afgeslankte vorm doorgaan. Dat betekent dat er op veel plaatsen nieuwe afspraken gemaakt zullen worden tussen scholen en maatschappelijke organisaties over de invulling van de stages. Voor maatschappelijke organisaties, waaronder de kerken, is dit het moment om zich opnieuw te bezinnen op de inzet van maatschappelijke stages voor en in de eigen organisatie.

Duurzaam

Als gevolg van de stimuleringsregelingen en wetgeving vanuit het rijk heeft de maatschap-

pelijke stage in veel regio's een vliegende start doorgemaakt. In korte tijd moesten veel stageplaatsen voor scholieren gevonden worden en net als veel andere organisaties hebben ook kerken zich bereid verklaard om de leerlingen een stageplaats te bieden. Uit een onderzoek dat in 2011 in opdracht van Movisie werd uitgevoerd, bleek dat de meeste organisaties het vooral als een maatschappelijke verantwoordelijkheid zagen om deel te nemen aan de stages. Verwachtingen ten aanzien van de mogelijke opbrengsten voor de eigen organisatie werden - met uitzondering van de wens om nieuwe, jonge vrijwilligers te werven - slechts zelden uitgesproken. Het gevolg daarvan was dat de stage niet altijd een succeservaring werd en er soms openlijk getwijfeld werd aan het nut voor zowel scholieren als organisaties. Alle reden dus om het nu anders aan te pakken!

Tips voor kerken

Maak op grond van de eigen prioriteiten plus de kaders van de scholen een plan van aanpak voor de stage in uw eigen kerk. In dat plan beschrijft u uw doelstelling, de mogelijke stagevormen, de wijze waarop de stages begeleid worden, hoe de communicatie rond de stages geregeld wordt (met scholen en leerlingen, maar ook binnen de eigen kerk of organisatie) en de manier waarop de stages geëvalueerd worden.

Inventariseer of de scholen in uw gemeente of regio doorgaan met de maatschappelijke stage en ga het gesprek aan over wederzijdse wensen en randvoorwaarden. Hoe u dat moet aanpakken is per regio verschillend. Vaak is de stagemakelaar, vrijwilligerscentrale of de beleidsmedewerker van de gemeente op de hoogte van de voortgang, maar in andere regio's is het een zaak van individuele scholen.

Leg de afspraken met scholen vast in een overeenkomst (eventueel via een stagemakelaar).

Kleding inzamelen De Goede Herder

Sta bewust stil bij de mogelijke meerwaarde die de stage voor uw kerk of organisatie kan hebben en bepaal uw prioriteiten. Veel kerken zijn al tevreden over de stage als de scholieren aangeven dat zij een goede stage gehad hebben, maar onderschatten daarbij dat de maatschappelijke stage als een vliegwiel kan werken in organisatievernieuwing. Zo kan de stage meer zijn dan een positieve kennismaking van de scholieren met uw kerk en een breder effect hebben op het imago of de naamsbekendheid van uw kerk, maar dat vergt dan bijvoorbeeld wel dat de stages omgeven worden door de nodige publiciteit.

U kunt scholieren inzetten op reguliere taken binnen uw kerkelijke gemeente, maar zou er ook bewust voor kunnen kiezen om de talenten van jongeren te benutten om tot vernieuwing of uitbreiding van het bestaande activiteiten aanbod te komen. De laatste keuze impliceert echter dat de scholieren zelf meer verantwoordelijkheid krijgen en/of dat de begeleiding anders van aard moet zijn.

Evalueer de voorgaande stages in uw kerk of organisatie: wat was er succesvol en wat niet? En waarom? Zijn er succes- of faalfactoren aan te wijzen en in hoeverre zijn die beïnvloedbaar? Welke lessen trekt u daaruit voor vorm, inhoud en/of organisatie van de stage?

Een verslag van de bijeenkomst van de contactpersonen Kerk en Stage in Weesp.

Bij een bijeenkomst van de contactpersonen Kerk en Stage zijn onder de aanwezigen twee actieve vrijwilligers van de rooms-katholieke parochie en drie van de protestantse kerk. Heel handig, één van hen is kosteres van de protestantse kerk en heeft dus het overzicht over de hele activiteitenagenda van de kerk.

Dit is het derde seizoen dat er bij de beide kerken leerlingen over de vloer komen. De reden dat ze bij elkaar komen is dat de scholen hebben gevraagd om stageplekken voor een blokstage van 20 uur op drie dagen in december. 'In eerste instantie leek de blokstage lastig omdat kerkelijke activiteiten geschikter lijken voor een lintstage, bijvoorbeeld tien weken achtereenvolgend assisteren bij de kinderclub. Maar het samenstellen van een weekprogramma zorgt voor een leerling voor een zeer gevarieerd programma en voor de vrijwilligers is het opvangen van een leerling voor een dagdeel te overzien', aldus de aanwezigen. Wat men niet had verwacht, is dat de leerlingen het meedraaien met de koster in een kerkdienst - aan het eind van de stageweek - nog het leukst vonden. 'Want na een week meedraaien met diverse activiteiten, blijkt je al die vrijwilligers op zondag weer tegen te komen in de kerk', aldus een van de leerlingen.

Alle vrijwilligers zijn heel positief over de maatschappelijke stage. In het begin was het nog even wennen om de maatschappelijke stage mee te nemen in de organisatie van het vrijwilligerswerk. Nu is het voor iedereen een 'leuke' ervaring. Zo vertelt één van de

aanwezigen dat een jongen die normaal gesproken naar de moskee gaat, tijdens de zondagsdienst heel aandachtig luisterde en uit volle borst de psalmen en gezangen meezong. Zij was daarover verbaasd en vroeg hem hoe hij de liederen kende. Zijn antwoord was 'dat het aardig overeen kwam met wat hij kende uit de moskee'. Hiermee was dit zowel voor haar als de leerling een heel bijzondere ervaring.

Samen komen ze tot de volgende activiteiten voor de blokstage in december:

Woensdag: assisteren bij de kinderclub, helpen bij de gemeente-maaltijd en het versieren van de kerstboom.

Donderdag: klusjes doen in de kerk, zoals opruimen van oude bloemen en vegen van de kerk; daarna naar de Voedselbank of assisteren bij de bingo op de ouderenmiddag.

Vrijdag: stoelen uit de kerk halen voor het korenfestival van zaterdag, het maken van kerststalsetjes of helpen bij de kerstviering voor ouderen.

Zaterdag: chocolademelk en andere lekkernijen serveren aan de bezoekers van het korenfestival.

Zondag: Meelopen met de koster, koffieschenken en bijwonen van de viering met een presentatie van een aantal foto's van de stage via de beamer in de kerk.

Daniël is hulpkoster in een parochie, Lejon en Ruben helpen de leiding van een jeugdclub. Alle drie zijn ze leerling op Barneveldse scholen en lopen ze stage in een kerk.

Het voortgezet onderwijs kent een maatschappelijke stage, waarin de Barneveldse middelbare scholen al zeven jaar meedraaien. Naast verenigingen, instellingen en maatschappelijke organisaties zetten in Barneveld ook kerken hun deuren open voor de stagiairs. Zo werken dit jaar derde- en vierdejaars leerlingen van De Meerwaarde en het Johannes Fontanus College in zes kerken, waaronder de Gereformeerde en de Nederlands Gereformeerde Kerk in Voorthuizen, geloofsgemeenschap Catharina in Barneveld en christengemeente Life in Voorthuizen.

Daniël van Krevel (14) is leerling bij De Meerwaarde. Sinds vijf weken is hij op vrijdagmiddag te vinden in de Catharina geloofsgemeenschap, waar hij dingen klaar zet voor de zondagse viering. Lejon Bruinekreeft (15) en Ruben Huisman (16) lopen stage in de Gereformeerde Kerk in Voorthuizen. Zij helpen met het leiden van een jeugdclub en gaan straks ook twee dagen mee op kamp.

Daniël: 'Ik help de koster. Dat betekent dat ik attributen klaar zet voor de zondagsdienst, afgebrande kaarsen weg haal, rommel opruim en nieuwe kaarsen en offerlichten aanbreng. Verder maak ik de liturgieën voor de kerkdienst. Dit bestaat uit kopiëren, aftellen, rapen, vouwen en nieten.'

Lejon en Ruben assisteren bij de jongerenclub door een bijbelgedeelte of gedicht te lezen, waarna ze met de kinderen een spel doen, spoorzoeken of voetbal spelen. 'De jongens vinden het leuk', zegt Lejon. 'Wij zijn

maar vier jaar ouder dan zij, dus we hebben een goeie klik. Ook met clubleider Wiebe kunnen we goed opschieten.'

Anders dan Ruben weet Lejon van binnenuit hoe het in een kerk toegaat. Hij bezoekt zondags zelf Life in Voorthuizen. Ook Daniël is van huis uit kerkelijk. 'Ik ben in de Catharina-parochie gedoopt en ga 's zondags met mijn ouders en broertje naar de kerk. Ik vind het wel bijzonder om hulpkoster te zijn. Ik bekijk het nu van de andere kant. Het valt me op hoe druk een koster het heeft.'

Ingeborg Rense begeleidt de stagiairs die bij de gereformeerden in Voorthuizen aan het werk zijn. 'Het valt op met hoeveel enthousiasme de leerlingen bij ons bezig zijn. Ze zouden kunnen denken: nou, kerk..., maar dat is niet zo. Scholieren die vorige keer hier stage liepen, zijn intussen vaste helpers geworden bij het jeugdwerk!'

De plaatsing van leerlingen wordt gecoördineerd door Welzijn Barneveld. Projectmedewerker Mirjam Werkman noemt de stages 'een vorm van leren buiten de schoolbanken'. Ze legt uit: 'Jongeren maken tijdens hun middelbare schooltijd kennis met vrijwilligerswerk en leveren een onbetaalde bijdrage aan de samenleving. Door de stage leren ze organisaties goed kennen, komen ze in aanraking met groepen uit de samenleving met wie ze normaal gesproken misschien weinig omgaan en het is een goede oefening voor hun sociale vaardigheden.'

Paul Boersma, werkzaam bij de Besturenraad, centrum voor christelijk onderwijs, beschrijft hoe de Besturenraad aankijkt tegen maatschappelijke stages bij kerken.

Dat veel kerken het op zich genomen hebben ruimte te bieden aan maatschappelijke stages is bemoedigend. Helaas is echter binnen veel kerken de gerichtheid op het onderwijs gering. Kerken voelen zich niet zomaar medeverantwoordelijk voor de vorming van jongeren in het onderwijs. En dat terwijl de kerken juist scholen en jongeren zo veel te bieden hebben.

De Besturenraad vindt het een goed idee dat kerken vanuit de wens om van betekenis te zijn in de groei en vorming van jongeren, als een dienst aan jongeren hun deuren openzetten. Kerken, óók vergrijzende kerken, zouden een beroep op hun leden moeten doen om zich met scholen te verstaan in de schooltaak om jongeren te vormen. Noem het de pedagogisering van de kerk.

Kwaliteit

In de presentatie van de kerk aan de school als stageplek voor leerlingen moet uiteraard de kwaliteit bewaakt worden. Kerken zijn vrijwilligersorganisaties, maar dat mag kwalitatieve aandacht niet in de weg staan. Wil de stage betekenis hebben dan zal de leerling op de stageplek goed begeleid moeten worden. De website www.kerkenstage.nl biedt een aantal handreikingen. De intake en selectie, de begeleiding en de evaluatie zijn belangrijke aspecten. De stage moet een zekere duur hebben en meer inhouden dan een snuffelstage. Het gaat er immers om dat jongeren de ervaring krijgen dat ze er toe doen, dat ze echt een bijdrage leveren.

Christelijke scholen die de kerk als stageplek aanreiken, profileren zich en kunnen zo hun identiteit waarmaken, aldus schoolleiders in het onderzoek *School in de samenleving*. Met name gereformeerde scholen doen dat vanuit dit oogpunt. In oktober 2013 schreef Raymond Weijgertse, directeur van het Bernard Nieuwentijt College in Monnickendam, dat de maatschappelijke stage een prachtige kans is om het christelijk geloof, met belangrijke waarden als naastenliefde, in praktijk te brengen. Dat de overheid er geen middelen meer voor ter beschikking wil stellen, moet geen reden zijn om er als school dan ook maar geen werk meer van te maken.

Ontmoeting kerk en school

De Besturenraad vindt dat scholen - zeker christelijke scholen - en kerken zich met elkaar moeten verstaan. Zo houdt een scholengemeenschap in Overijssel jaarlijks een grote ontmoetingsdag van school, ouders en kerken. In Amsterdam doen leerlingen van twintig middelbare scholen - het merendeel niet christelijk - hun maatschappelijke stage bij een diaconaal project van de kerk. Zaak is dat kerken dan openstaan voor de vragen die scholen bezighouden. Als kerken dat doen en zich beraden op hun bijdrage aan het scholingsproces van leerlingen, kunnen zij scholen daarmee ook zelf benaderen, zonder de indruk te wekken dat louter uit eigen belang te doen.

Een gesprek op een zondagmorgen na de kerkdienst met Cocky de Graaf, coördinator van het Open Huis, een activiteit van de doopsgezinde gemeente Amsterdam.

Vanaf begin oktober tot eind april opent de Singelkerk haar deuren voor mensen die op straat verblijven, maar ook voor mensen met een eigen woning die het gewoon gezellig vinden om te komen. De kerkenraadskamer wordt dan even ingericht als huiskamer. Cocky benadrukt dat de bezoekers op deze avonden de gasten zijn. Geen plastic beker-tjes en borden. Op tafel liggen kranten, spelletjes of men kan televisie kijken. Even gewoon tot rust komen kan ook.

De activiteit wordt gedragen door een groep van twaalf vrijwilligers, die beurtelings in groepen van drie een avond voor hun rekening nemen. De afgelopen jaren hebben twee keer leerlingen voor hun maatschappelijke stage met de groep meegedraaid. Via Eliane Schultz, coördinator maatschappelijke stage bij het Protestants Jeugdwerk Amsterdam, zijn ze hier terechtgekomen. Ze hebben enkele vrijdagen achtereen meegedraaid tot ze hun stage-uren volgemaakt hadden. De ene keer ging het om twee meisjes, de andere keer om twee jongens. Allemaal in de leeftijd van ongeveer 16 jaar.

Cocky is de eerste keer altijd even aanwezig om de leerlingen op te vangen. Zij vertelt dan in het kort wat de bedoeling is en legt ook de regels uit: geen mobieltjes, geen geld geven en geen adressen uitwisselen. De begeleiding is geen probleem, omdat er steeds drie vaste vrijwilligers zijn om een oogje in het zeil te houden. 'Eigenlijk is er op zo'n avond hele-

maal niet veel werk te doen, het gaat meer om het contact met de bezoekers', zegt Cocky.

Na afloop van de stage wordt er geëvalueerd. De jongeren hadden daarvoor zeven vragen van school mee gekregen. Voor de twee meisjes was het moeilijk om contact te maken met de veelal mannelijke bezoekers en zij waren ook enigszins geschrokken. Voor de jongens was dit veel minder een probleem en zij maakten al snel een praatje met de mensen. Zij vonden dat ook leuk.

Van Cocky en de vrijwilligers mogen er best weer nieuwe leerlingen komen. Voor de doopsgezinde gemeente en het Open Huis wensen ze dat het werk hierdoor meer bekendheid krijgt. Daarnaast hopen ze dat leerlingen zien dat er ook mensen zijn die heel anders leven dan zij. Nieuwe vrijwilligers verwacht men er niet direct mee te vinden. De leerlingen zijn daarvoor eigenlijk te jong, maar misschien gaan ze later nog eens soortgelijk werk doen.

Het is al met al meer dan alleen een mooi verhaal, opgetekend in de tijd na Epifanie, de tijd waarin Jezus zich openbaart aan de mensen. Een klein begin dat een groot verschil maakt voor de jongeren zelf, de bezoekers van het Open Huis en de vrijwilligers.

Bij de presentatie van het project Kerk en Stage stelde Wies Houweling de vraag of het project ook geschikt was voor een kleine geloofsgemeenschap, zoals de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB. Ans Brandsma vroeg haar hoe ze daar zelf over denkt.

De Vrijzinnige Geloofsgemeenschap NPB, één van de kleinere deelnemers aan de Raad van Kerken in Nederland, is een landelijke vereniging met 45 afdelingen en ongeveer 4000 leden, mensen die op zoek zijn naar moderne religiositeit en een eigentijdse geloofsbeleving. De NPB heeft een landelijk bureau, waarvan Wies Houweling als algemeen secretaris de dagelijkse leiding heeft.

Wat vind jij van de maatschappelijke stage als een manier om jongeren bij activiteiten van de kerk te betrekken?

Een maatschappelijke stage is een unieke gelegenheid om jonge mensen een indruk te geven van wat er nu eigenlijk gebeurt in onze vereniging. Omkijken naar elkaar, de zorg voor elkaar, zeker nu de Wmo een lokale verantwoordelijkheid wordt en mensen meer afhankelijk worden van vrijwillige zorg en mantelzorg, stilstaan bij het levenseinde en -begin, met elkaar bezig zijn met zin en verdieping in het leven is heel erg nodig in deze tijd.

Is de maatschappelijke stage volgens jou ook geschikt voor kleine kerken?

Een maatschappelijke stage begeleiden vanuit de kerk is zeer arbeidsintensief. Gedurende de hele periode moeten een of meer mensen zich met de deelnemers bezighouden. Als kleine vereniging en geloofsgemeenschap worden wij gedragen door vrijwilligers die het vaak al erg druk hebben. Het wordt dan als een extra belasting gezien. Toch is het ook een unieke kans om te laten zien wat

je doet en de reactie van jonge mensen te horen. Dat kan heel inspirerend zijn als er de goede match is.

Wat hebben kleine geloofsgemeenschappen nodig om mee te kunnen doen aan de maatschappelijke stage?

Kleine geloofsgemeenschappen moeten samenwerken om een maatschappelijke stage aan te kunnen bieden. Alleen maar samen met anderen hebben wij mogelijkheden. Een mooie gelegenheid voor een gemeenschappelijk lokaal project.

Welke rol zou de lokale oecumene daarin kunnen spelen?

Een lokale Raad zou de verantwoordelijke drager van maatschappelijke stages kunnen zijn en de begeleiding van stagiairs op zich kunnen nemen. Dat zou het voor ons als NPB in ieder geval veel makkelijker maken om mee te doen.

Imane in het Zorgcentrum

Een voorbeeld van de stage in een kleine kerkelijke gemeenschap opgetekend door Rick de Ronde, kerkbestuurder jeugd.

Binnen onze parochies in IJmuiden schenken wij veel aandacht aan onze jeugd en wij willen dus ook graag veel voor hen betekenen. Jaarlijks organiseren we diverse activiteiten voor jongeren waar zij zelf ook bij meehelpen. Zowel jongeren binnen als buiten de parochie zijn welkom.

In het verleden werden veel activiteiten zonder jongeren georganiseerd. Vaak deden de oudere parochianen dit. Op de bazaar was bijvoorbeeld weinig jeugd aanwezig. Een paar jaar geleden is het beleid veranderd, en gingen jongeren langzamerhand steeds meer doen. Omdat de maatschappelijke stage in beeld begon te komen, besloten wij om jongeren te werven die bij ons hun maatschappelijke stage zouden kunnen lopen.

Met succes hebben wij twee stagiairs een plek kunnen aanbieden. Zij hebben meegewerkt met het organiseren van een van de seniorenmiddagen. Gewoonlijk wordt de organisatie van deze middag door een vaste groep - vaak al wat oudere - vrijwilligers uit de parochie gedaan. Voor deze middag zijn ouderen uit de parochie, die nu in tehuizen wonen, uitgenodigd om een speciaal georganiseerde dienst bij te wonen en daarna gezellig bij elkaar te komen in het verenigingsgebouw om daar van een high tea te genieten. De jongeren hebben geholpen bij het maken van de uitnodigingen, het nabellen van de ouderen, het doen van boodschappen voor de high tea, het begeleiden van de ouderen op de dag zelf etc. De jongeren hebben niet alleen door hun inzet de anderen

werk uit handen genomen, maar het was ook een stuk gezelliger om met jongeren te werken. Het brengt meer leven in de brouwerij. De organisatie vond het leuk om met jongeren te werken en ook de senioren hebben genoten van de middag. De stagiairs zelf hebben veel aan hun stage gehad: ze hebben van het vrijwilligerswerk geleerd, óók dat de kerk zoveel meer is dan het volgen van een zondagse dienst.

Op het ogenblik is onze kerk bezig met het organiseren van het landelijke volleybaltoernooi van de Oud-Katholieke Kerk dat in april plaatsvindt. Een stagiair helpt ons met de uitvoering van de diverse taken die bij de organisatie komen kijken. Hij schrijft de uitnodigingen en samen zullen wij de genodigden nabellen om te vragen of zij interesse hebben in het toernooi. Het leuke is, dat deze stagiair samenwerkt met andere jongeren uit de parochie die een Twitter-account aanmaken en een website openen, speciaal voor dit volleybaltoernooi.

We vinden het erg leuk dat de maatschappelijke stage bij ons in de praktijk gebracht kan worden door de jongeren en hopen dat er zich nog velen zullen melden.

Een gesprek met mgr. dr. Dirk Jan Schoon, bisschop van het bisdom-Haarlem van de Oud-Katholieke Kerk, over de taak van voorgangers en bestuurders met betrekking tot de continuïteit van de maatschappelijke stage.

Dick Schoon studeerde psychologie en theologie aan de Universiteit van Amsterdam. Na zijn priesterwijding in 1989 werkte hij als pastoor en promoveerde in 2004 op een kerkhistorisch onderwerp. In 2008 werd hij gekozen en gewijd tot bisschop van Haarlem. Sindsdien werkt hij als bisschop, als pastoor in Amsterdam en als onderzoeker aan het Oud-Katholiek Seminarie.

Waarom is het belangrijk dat kerken investeren in de maatschappelijke stage?

Een maatschappelijke stage werkt naar twee kanten positief. Enerzijds is het voor jongeren een manier om - zonder zich direct te binden aan een kerk - actief te zijn in een parochie of gemeente en kennis te maken met het vaak voor de buitenwereld verborgen werk dat in de kerk gebeurt. Anderzijds is het voor de parochie of gemeente een mogelijkheid om jongeren met wie de band soms los is, te betrekken bij dat werk en zodoende ook de eigen blik te verruimen.

Wat wil de Oud-Katholieke Kerk met de maatschappelijke stage bereiken?

De Oud-Katholieke Kerk maakt waar mogelijk dankbaar gebruik van de mogelijkheid van een maatschappelijke stage om haar relatie met de buitenwereld gestalte te geven en andersom de kerkelijke activiteiten onder de aandacht van jongeren te brengen.

Wat kunnen voorgangers en bestuurders bijdragen om dit resultaat te bereiken?

Allereerst moet het landelijke bestuur van de kerk de voorgangers en bestuurders ter plaatse goede informatie geven over de mogelijkheden. Vaak zijn parochies zo druk in de weer met de dagelijkse besommingen om het werk gaande te houden, dat er weinig oog is voor initiatieven die net buiten het blikveld van de parochie liggen. Vervolgens moeten voorgangers en bestuurders enthousiast worden gemaakt, bijvoorbeeld door ervaringen en mogelijkheden uit te wisselen. Ook is het van belang om de maatschappelijke stage geen eenmalige gebeurtenis te laten zijn; de continuïteit moet dus in de gaten worden gehouden.

Wat wil je dat jongeren 's avonds aan tafel vertellen over de kerk of over de Oud-Katholieke Kerk in het bijzonder?

Ik zou willen dat ze zeggen: 'Wat ik nu toch heb meegemaakt! Ik liep met de pastoor een rondje mee. We gingen eerst bij een bejaarde mevrouw langs, die nooit bezoek van familie of vrienden krijgt, en daarna bezochten we iemand in het ziekenhuis. Ik mocht vragen hoe het met ze ging. En ik deed mee met het bidden. Ik merkte dat de mensen het waarderen als bezoek komt dat belangstelling toont voor hun wel en wee. Morgen ga ik helpen met het maken van het parochieblad.'

De franciscanen in Nederland hebben al jaren enkele broeders gedeeltelijke vrijgesteld om met jongeren te werken. De franciscaanse broeder Theo van Adrichem ofm bericht.

Wij vinden het belangrijk om in contact te blijven met jongeren en hun wereld. Toen het fenomeen van de maatschappelijke stage opgeld deed, hebben we ingespeeld op die ontwikkeling door jongeren een stageplek aan te bieden. Voor ons bood dat de mogelijkheid om met jongeren buiten de eigen vertrouwde kring in contact te komen. In een tijd waarin kerk en religieus leven steeds meer uit beeld raken in de samenleving vonden we dit een mooi aanknopingspunt. Omgekeerd zijn scholen en leerlingen blij met het aanbod. Zij doen kennis en ervaring op in voor hen doorgaans onbekende kanten van de samenleving, bij mensen die leven en werken vanuit een bepaalde bezieling.

In Megen, gemeente Oss, is een community van franciscanen, levend in een klooster van ruim drie eeuwen oud, met een flinke tuin. In samenspraak met een gemeentelijk stagebemiddelingsburo in Oss (www.mas4you.nl) is

een aantal stageplekken gecreëerd waaraan de afgelopen jaren een flink aantal jongeren heeft deelgenomen. Zo stonden de hier vermelde vacatures op de site van het bemiddelingsburo.

Klussen in de kloostertuin. In de tuin van het klooster van de franciscanen in Megen is door het jaar heen van alles te doen! Fruit plukken, dahliaknollen planten (of weer uitgraven in de herfst), een dode boom verwijderen, natuurlijk afval wegbrengen naar de milieustraat, compost uitstrooien. Als je wilt kun je ook met de broeders meebidden en mee-eten. Dan heb je er een ervaring bij in je leven!

Kerstkaarten recylen. Jammer om al die mooie kerstkaarten elk jaar zomaar weg te gooien. In het klooster van de Franciscanen gaan we ze recylen door ze te knippen en te plakken op nieuw, stevig papier. We maken er iets moois van en zetten je naam op de achterkant van de kaart. Rond kerst verkopen we ze en de opbrengst gaat naar de stichting Suryodaya (Zonsopgang) die kansarme kinderen in India een opleiding aanbiedt. Natuurlijk bieden we je ook een rondleiding door ons klooster aan!

Kloosterkeukenprinses of -prins gevraagd! We leven met acht broeders en hebben vaak zo'n tien gasten op bezoek. De keuken is het kloppend hart van ons klooster, want hier worden de maaltijden gemaakt, maar ook andere zaken als jam, appeltaart, appelmoes. In ons klooster eten we altijd 's middags warm en omdat je dan waarschijnlijk op school zit, is dit meer een stage voor de weekends. Onder begeleiding van broeder Rangel leer je de kneepjes van het vak en groei je uit tot een ware kloosterkeukenprinses of -prins!

Marlies Vos van het Vrijwilligerspunt in West-Friesland beschrijft welke hulp kerken kunnen krijgen van de diverse steunpunten vrijwilligerswerk in Nederland.

Het Vrijwilligerspunt in West-Friesland is een van de ruim 240 steunpunten vrijwilligerswerk in Nederland. Het Vrijwilligerspunt beschrijft zijn aanbod, dat vergelijkbaar is met dat van veel andere steunpunten. U kunt er niet alleen voor de maatschappelijke stages terecht, maar ook voor veel andere zaken. Een van de vele activiteiten van Vrijwilligerspunt is het adviseren en ondersteunen van vrijwilligersorganisaties. Zij komen met een breed scala aan vragen, zoals: kan het Vrijwilligerspunt ons helpen met:

- ◆ aanvragen van subsidie;
- ◆ opzetten van vrijwilligersbeleid;
- ◆ bemiddelen in een conflict;
- ◆ werven van nieuwe vrijwilligers;
- ◆ opzetten van een Stichting.

Verschillende soorten vrijwilligersorganisaties maken gebruik van deze ondersteuning, zo ook de parochies/gemeenten in de regio. Binnen de kerken is een groot aantal vrijwilligers werkzaam. Een training op het gebied van vrijwilligersbeleid kan dan handig zijn.

In samenwerking met de diaconaal opbouwwerker heeft het Vrijwilligerspunt een training ontwikkeld met de volgende onderwerpen.

1. Visie en doel op het vrijwilligerswerk

Visie en doel zijn van belang: als die helder zijn, weten besturen wat zij van vrijwilligers verwachten en waar zij samen aan werken. Dat is ook voor de vrijwilligers zelf belangrijk.

2. Werven en behouden van vrijwilligers

Parochies/gemeenten hebben moeite om nieuwe vrijwilligers te werven. Ze zijn er wel, maar ze doen vaak eenmalige klussen, bijvoorbeeld met de feestdagen. Er zijn ook vrijwilligers die niet zo gelovig zijn, maar die wel iets voor de kerk willen doen. Daarnaast is er de vraag hoe je vrijwilligers behoudt.

3. Ontwikkelingen in de toekomst

Blijven parochies/gemeenten bestaan, en zo ja, hoe? Wat betekenen die veranderingen voor het vrijwilligerswerk en de vrijwilligers? De training is in diverse parochies aangeboden. De bijeenkomsten werden goed bezocht en parochies vertelden dat zij de leerstof zinvol en toepasbaar vonden.

In sommige gevallen heeft het Vrijwilligerspunt advies op maat geboden. Na de training werd in extra gesprekken advies gegeven op onderwerpen die met beleid te maken hadden.

Het Vrijwilligerspunt heeft daarnaast voorbeelden van vrijwilligersbeleid en vrijwilligersovereenkomsten digitaal verstuurd. Zowel vrijwilligers en besturen van kerken, van alle gezindten, zijn trouwe bezoekers van de (gratis) cursussen en trainingen van het Vrijwilligerspunt.

Voor een steunpunt vrijwilligerswerk of vrijwilligerscentrale bij u in de buurt, zie www.vrijwilligerswerk.nl. Vraag wat zij voor u kunnen doen.

Je bent een middelbare scholier en je gaat een maatschappelijke stage doen bij de kerk in Amsterdam. Elianne Schultz van het Protestants Jeugdwerk Amsterdam laat zien welke mogelijkheden er zijn.

Pim en Erik zitten wat onwennig op hun stoelen aan de overlegtafel in het kantoortje waar ze zojuist zijn binnen komen lopen. Het was wel even zoeken, want in het centrum van de stad komen ze niet zo vaak. Via de internet-site www.blikveld.org hebben ze een stage gevonden met daklozen bij eettafelproject FILAH en toen ze zich daarvoor opgaven mailde een mevrouw, Elianne, of ze op kennismakingsgesprek wilden komen. En daar zitten ze dan nu.

Zo zou het kunnen gaan als je een maatschappelijke stage wilt doen bij de kerk in Amsterdam. Bij de meest uiteenlopende projecten waar de diaconie van de Protestantse Kerk Amsterdam bij betrokken is, kun je als scholier via het Protestants Jeugdwerk Amsterdam een maatschappelijke stage doen. De diaconie 'helpt waar geen helper is' en daar kan zo nu en dan best een maatschappelijke stagiair zijn of haar stage van maken. Van Voedselbank tot buurtmaaltijd en van bejaardentehuis tot daklozenkoor. Maar ook gewoon op zondag helpen bij de koster.

Het Protestants Jeugdwerk Amsterdam bemiddelt scholieren naar projecten van kerk en diaconie. Dat kan net zoals Pim en Erik,

via de tienerwebsite van het jeugdwerk, www.blikveld.org, maar ook via www.stagevoorjou.nl waar de Vrijwilligerscentrale Amsterdam (VCA) haar vacatures voor maatschappelijke stages in de etalage heeft staan.

Elianne Schultz coördineert de stages en onderhoudt contacten met een flink aantal projecten en stemt zo vraag en aanbod op elkaar af. Dat kan ook betekenen dat ze een hele stageweek regelt waarbij leerlingen elke dag aan een ander project meewerken of dat ze een stage-carrousel organiseert waarbij ze op één dag verschillende projecten bezoeken. Elke middelbare school heeft daar eigen ideeën over, waar zij vervolgens een mouw aan past.

Pim en Erik doen een lintstage en komen dus een aantal weken op woensdagmiddag helpen met koken bij het eettafelproject FILAH. Voor hen een uitdagende stage, want koken is voor hen geen dagelijkse kost en hoe vaak heb je als scholier eigenlijk contact met dakloze mensen? En voor FILAH is het fijn dat er jonge mensen zijn die willen helpen en oog hebben voor mensen die het minder hebben dan zij, en die twee paar extra handen uit de mouwen komen steken.

Voor meer informatie: www.blikveld.org

Sjaak Teuwissen deed in 2010 in zijn masterscriptie 'Al doende leert men geloven' onderzoek naar geloofscommunicatie bij maatschappelijke stages in het onderwijs.

Het onderzoek *Al doende leert men geloven* gaat in op de vraag: *Onder welke omstandigheden kan binnen een christelijke context geloofscommunicatie plaatsvinden met jongeren die daar hun maatschappelijke stage doen?* Binnen de formele kaders van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het voortgezet onderwijs is daar voldoende ruimte voor. Tenslotte zal elke maatschappelijke instelling waar stages plaatsvinden eigen uitgangspunten, normen en waarden hebben. Niettemin is het van belang dat geloofscommunicatie niet misbruikt wordt om normatieve kaders op te leggen aan leerlingen; het gaat er niet om 'zieltjes te winnen'. Maar een te scherpe scheiding tussen onderwijs en religie gaat ook bij maatschappelijke stages in een christelijke context ten nadele van kennisoverdracht. En zo'n scheiding maakt het voor leerlingen ook minder interessant.

De participatie- en ervaringspedagogiek van de beroemde Amerikaanse pedagoog John Dewey (1859-1952) levert interessante aanknopingspunten voor de Nederlandse maatschappelijke stage. In lijn met zijn theorieën kan gesteld worden dat maatschappelijke stages leerlingen daadwerkelijk laten participeren in sociaal-culturele processen. Actief participeren is naar Deweys opvatting - in onderscheid met onderwijsprincipes gebaseerd op kennisoverdracht - een essentiële pedagogische voorwaarde om te kunnen leren. In het verband van maatschappelijke stages in een christelijke context draagt het ook nog bij aan religieuze ervaringen van leerlingen.

De adolescentiefase is een periode dat opgroeiende jongeren open blijken te staan voor zingeving, en dat geloofscommunicatie juist in die periode veelvuldig resoneert bij leerlingen. Dat geldt zowel voor leerlingen uit gezinnen waar geloofscommunicatie een grote rol speelt, als voor leerlingen waar dat niet het geval is, maar waar wel sprake is van bijvoorbeeld een individueel, niet-christelijk zingevingssysteem. Het is bij maatschappelijke stages in een christelijke context altijd van belang dat geloofscommunicatie insteekt op het ervaringsniveau van tieners. Leerlingen kunnen zich op die manier thuisvoelen in de kerk.

Maatschappelijke stages bieden christelijke organisaties een grote kans om leerlingen al doende met 'geloven' in contact te brengen: door via een stage te participeren, leren ze en kunnen ze ervaringen met geloven opdoen.

Erron Veltmeijer uit Hengelo schenkt thee

Het advies van Henriëke Klarenbeek, projectmedewerker maatschappelijke stage, naar aanleiding van de ervaringen in Hengelo: klein beginnen en dan groeien.

Parochie de Goede Herder, bestaande uit de zes rooms-katholieke kerken in Hengelo (Overijssel), is al in 2009 begonnen met het opzetten van maatschappelijke stages. Pastoraal medewerker Piet Timmermans zag dit als een kans om met beide handen aan te grijpen. Op deze manier zouden werkgroepen ondersteund kunnen worden en kon men jonge mensen een positieve ervaring met de kerk bieden.

In eerste instantie zijn we begonnen met het inzetten van leerlingen bij hand en spandiensten, zoals koffie- en theeschenken bij verschillende gelegenheden. De jaarlijkse vrijwilligersavond was zo'n activiteit. Drie meisjes kwamen 's middags al om te helpen met het klaarzetten en het maken van hapjes. En 's avonds waren zij gastvrouw. De aanwezige parochianen vonden het direct erg leuk om jonge mensen in hun midden te hebben. Het contact over en weer verliep heel goed.

Daarnaast hebben leerlingen geholpen bij onze catecheseprojecten, zoals de Eerste Communie, het Vormsel, de kindernevendiensten en kleutervieringen. Bij de kleutervieringen zijn de leerlingen betrokken bij de voorbereidingen en maken ze uiteindelijk het boekje voor de viering en een poster. Er is wel eens een leerling geweest die piano kon spelen en die de liedjes tijdens de kleuterviering begeleidde. Zo kon deze leerling zijn talent inzetten.

Ook konden we met behulp van de stagiairs nieuwe projecten opzetten, zoals het maken van een bibliotheekstelsel voor het uitleenen en archiveren van boeken van de overleden pastoor Van Hal. Hier hebben we steeds tweetallen aan laten werken tot ze hun 30 stage-uren gemaakt hadden en na drie jaar was het project af. Nu staat er in het parochiehuis een enorme boekenkast met al deze boeken. Daar is de parochie trots op. Zonder hulp van stagiairs was dit nooit gelukt en zou dit project nog steeds 'op de plank liggen'.

En er is een leerling geweest, die samen met zijn broer voor ons een site heeft gemaakt om vacatures onder de aandacht te kunnen brengen. Dat was ontzettend leuk om samen te doen en het heeft een mooi resultaat opgeleverd: www.stageindegoedeherder.nl. Vrijwel alle stages zijn goed verlopen en een paar leerlingen zijn nog steeds actief binnen de parochie.

Het viel ons op dat de leerlingen een open houding hebben en nieuwsgierig zijn naar wat er allemaal in een kerk gebeurt. Daarom trekken we bij iedere stage een uur uit voor kennismaking met degene die hen tijdens de stage zal begeleiden. Ook is er een rondleiding door de kerk. Ze krijgen een uniek kijkje achter de schermen. Van school horen we dat de leerlingen juist dat erg leuk vinden.

Onze tips voor andere parochies zijn: begin klein, met een of twee leerlingen bij een activiteit en zoek een begeleider die goed met tieners om kan gaan.

Piet Timmermans, pastoraal werker in de parochie De Goede Herder te Hengelo, over de aanlooppromen, hoe deze te overwinnen en het nieuwe elan.

Binnen ons pastorale team was ik in 2009 onder meer verantwoordelijk voor het vrijwilligersbeleid en het tienerpastoraat. Een hele uitdaging. Er moest iets positiefs gebeuren!

* We moesten in onze parochie de oudere vrijwilligers ontlasten en positief motiveren!

* We zouden tieners (helaas zeer afwezig) meer bij de kerk moeten betrekken.

* We zouden aan nieuwe projecten moeten beginnen. Daarvoor hadden we een ander elan en nieuwe vrijwilligers nodig.

* Het zou 'gaaf' zijn als er maatschappelijke stagiairs in onze parochie zouden komen helpen.

* Kon er iemand komen helpen scholieren een stageplek te bieden in de vele werkgroepen van onze parochie met meer dan 1800 vrijwilligers?

Plan

Met hulp van bestuurders en een bisdommedewerker schreef ik een subsidieaanvraag voor het SKAN-fonds. Het plan: in drie jaren resp. 25, 50 en 100 stageplekken creëren in de parochie. We gingen een leraar werven voor vier uur per week. Zelf zou ik erbij betrokken blijven vanwege het tienerpastoraat. We zouden in het algemeen vrijwilligers benaderen om na te denken over stageplekken.

Aanlooppromen

Eerst werkte het voor geen meter. De scholen die je benadert, hebben de stages niet op orde, de juiste persoon is met zwangerschapsverlof ... Sommige werkgroepen vinden het gedoe. Het werven van de leerkracht/stagemedewerker duurt maanden. Tot

je ontdekt dat jouw persoonlijk engagement als lid van het pastorale team zichtbaar moet worden. We bedachten 30 stageplekken waarin de leerlingen zouden kunnen helpen: videotje maken, een gelikte Powerpoint in elkaar zetten, stoelen sjouwen, limonade inschenken, bij de kindernevendienst helpen.

Ik fietste naar school, sprak een paar mensen en mocht in een pauze leerlingen werven. Tien had ik er! Toen kwam onze medewerker (eindelijk gevonden) erbij en die eerste zes maanden van het project kwamen we tot meer dan 50 stagiairs. Met al die goede voorbeelden werden vrijwilligers enthousiast en vindingrijk. Nog meer stageplekken, bloemschikken, bieboeken invoeren, wegwijzen op de vormelingsdag, kerststallen bouwen, er kon van alles. Al enkele jaren zitten we nu boven de 100 stageplekken.

Pareltjes

Oudere vrijwilligers merkten dat de kerk meer elan kreeg nu al deze jonge gastjes hun schouders en vrolijkheid eronder zetten.

Twee nauwelijks kerkbetrokken meiden die hun kindernevendienst-stage klaar hadden, zijn gewoon twee seizoenen doorgedaan met wekelijks kindernevendiensten draaien. Eindelijk was er voor onze vormelingen een 'vette' tienerdag.

Misschien was de principiële keuze om iemand tot tienerpastor te bombarderen wel de belangrijkste. Er gebeurde iets. Veel scholen zijn enthousiast. Er zijn nog altijd kansen om mee te doen.

Helpen bij de verkoop op de bazaar

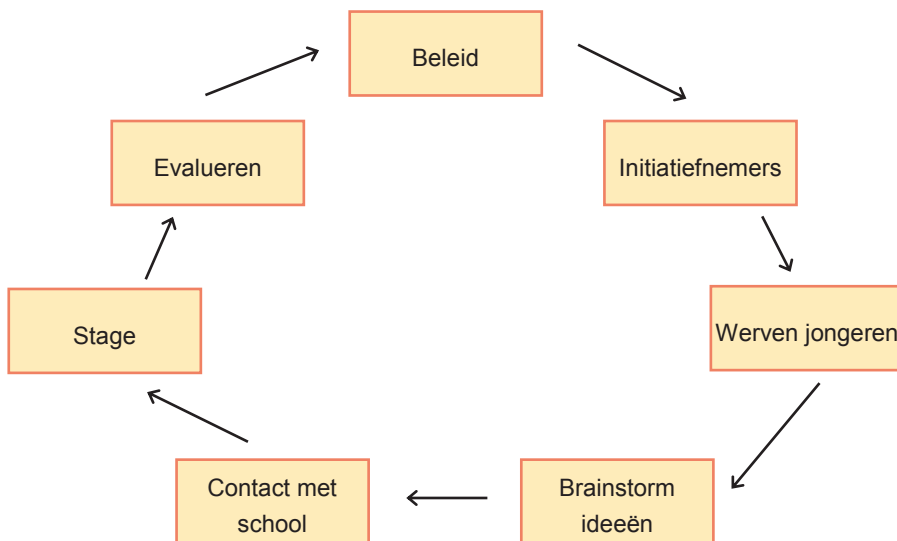
Denk niet alleen na over waarom het voor jongeren belangrijk is, maar ook over het belang van de stage voor uw vrijwilligersorganisatie. Daarom geven we u tien goede redenen om mee te doen aan de stage.

- 1 Onze vrijwilligersgroep en kerkelijke gemeenschap vergrijsst.
- 2 In ons beleidsplan staat dat we meer jongeren willen bereiken en betrekken.
- 3 Maatschappelijke stage is een manier om met jongeren in contact te komen.
- 4 Op een aantal momenten in het jaar hebben we - een korte tijd - veel vrijwilligers nodig.
- 5 Wij willen ook aan jongeren graag laten zien wat de kerk doet.
- 6 Jongeren kunnen van ons leren, en wij kunnen ook van de jongeren leren.
- 7 Het is leuk om nieuwe gezichten te zien.
- 8 Door het betrekken van jongeren kunnen we weer andere jongeren bereiken.
- 9 Het is positief voor het imago van de kerk en het vrijwilligerswerk.
- 10 Misschien blijven ze als vrijwilliger of komen ze later nog een keer terug.

U wilt aan de slag met de maatschappelijke stage, maar u weet niet hoe te beginnen?

Maatschappelijke stage in en rond de kerk kan overal beginnen. Vaak zie je dat een aantal mensen in de gemeente het initiatief neemt; een aantal moeders of vaders met kinderen op het voortgezet onderwijs of de leider van een jongerenclub. Gewoon beginnen dus! Leuke klussen bedenken, jongeren erbij betrekken, contact leggen met de school (om te horen of deze akkoord is met de inhoud van de stage), uitvoeren van de stage, kijken of het beter kan en tot slot de conclusies van de stage in het beleid vastleggen. Dit laatste het liefst als onderdeel van het beleidsplan van de groep, kerk of gemeente.

Het begin van de maatschappelijke stage kan ook bij de jongeren van de catechese-groep liggen of op school. Waar je met elkaar begint, maakt niet uit. Het is vooral belangrijk dat je alle zeven stappen doorloopt. In het bijzonder de stap om de maatschappelijke stage een vast onderdeel te maken van het beleid van de organisatie. Dat moet ertoe leiden dat er continuïteit ontstaat, dat de mensen die het organiseren zich gewaardeerd voelen en dat de activiteit ook in relatie wordt gebracht met andere doelen van de groep, gemeente of kerk. Dat zorgt ervoor dat de maatschappelijke stage niet blijft steken in de organisatorische buitenkant, maar ook het hart van de kerk raakt!

Gea Klercq, coördinator Stichting Present Heerhugowaard-Langedijk over wat Present kan doen voor kerk, diaconie of jongerengroep.

Je hebt als kerkelijke gemeente het verlangen om in je eigen stad of dorp iets te doen voor mensen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Je zou hier ook graag jongeren via de maatschappelijke stage bij willen betrekken. De vraag komt dan al snel op: wie gaat dit doen? Hoe kunnen we er voor zorgen dat het werk niet alleen op de schouders van de diaconie terechtkomt of bij het groepje gemeenteleden dat ook al allerlei andere taken heeft? En hoe vinden we een geschikte activiteit voor jong en oud in de buurt?

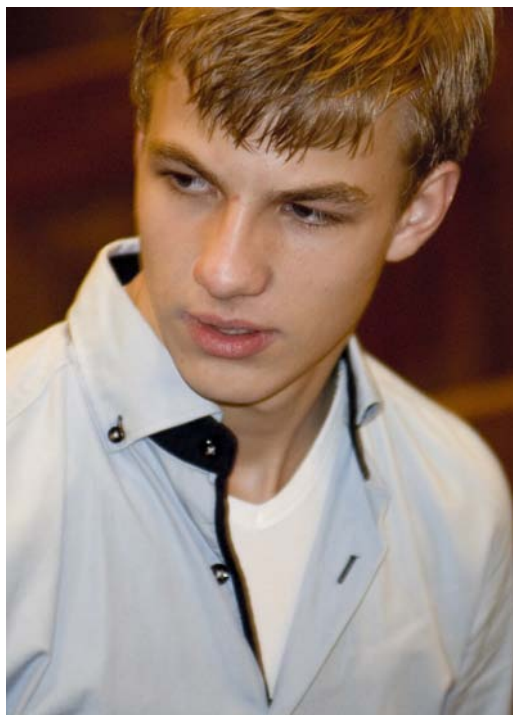
In die gevallen kan een kerk of een jongerengroep contact opnemen met Stichting Present Nederland of met een van de circa 70 lokale groepen. Op www.stichtingpresent.nl kunt u zoeken naar Present bij u in de buurt.

Stichting Present ziet in de jongeren die een maatschappelijke stage moeten doen mogelijkheden voor het vormen van nieuwe groepen. Goede begeleiding is belangrijk om te zorgen dat jongeren een positieve ervaring opdoen met het doen van vrijwilligerswerk. Het is belangrijk voldoende aandacht te besteden aan de voorbereiding van de groepen en begeleiders. Present heeft contact met maatschappelijke organisaties die weten waar hulp van vrijwilligers nodig is. Ook van belang is dat na afloop van de activiteit deelnemers de opgedane ervaringen met elkaar uitwisselen en nadenken over wat de stage voor hen betekend heeft. Present biedt de mogelijkheid om op een professionele manier jong en oud kennis te laten maken met en

iets te laten doen voor de zwakkere in onze samenleving.

Een organisatie als Present kan zo ook kerken helpen om een brug slaan tussen de maatschappelijke stages en uw kerk, diaconie of jongerengroep.

Dus wilt u als kerk iets doen voor een ander? En zou u ook graag jongeren via de maatschappelijke stage daarbij betrekken? Nodig dan iemand uit om in uw gemeente of kring een presentatie te houden.

Nieuwsgierig of onwennig?

Informatie: www.stichtingpresent.nl

DiaconAction is een landelijk sociaal diaconaal project voor tieners en jongeren. Het is een project van de Nederlandse bisdommen in samenwerking met Jong Katholiek. Kristel van der Loop, landelijk coördinator, stelt DiaconAction aan u voor. .

DiaconAction is uitgegroeid tot een activiteit waaraan jaarlijks ruim 2000 tieners meedoen. Jongerengroepen van parochies en kerkelijke gemeenten worden uitgedaagd om een keer per jaar een diaconale actie te doen voor mensen in de eigen omgeving. Het project wordt ondersteund door jongerenwerkers van de bisdommen. Zij inspireren en begeleiden jongerengroepen - waar nodig - bij het opzetten van een actie.

Hoe ziet een activiteit van DiaconAction eruit? Vaak kiezen groepen ervoor om de activiteit in het weekend te laten plaatsvinden. Groepen kiezen voor een dag of het gehele weekend. De voorbereidingen kunnen natuurlijk al eerder gedaan worden. De groep kiest zelf wat ze als activiteit wil doen, denk aan: voedsel inzamelen voor de voedselbank, een gezellige middag met ouderen, een tuin opknappen van iemand die het zelf niet kan, een opschoondag, een activiteit met vluchtelingen. Aansluitend of kort daarna wordt de activiteit samen afgesloten en wordt teruggekeken op wat er is gedaan.

Ook in andere kerken zijn tiener- en jongerengroep actief. Kijk eens rond in de buurt. Jongeren kunnen andere jongerengroepen of vrienden van school motiveren om samen aan DiaconAction mee te doen en daarmee ook hun maatschappelijke stage te doen.

Concreet werkt een maatschappelijke stage bij een DiaconAction activiteit dus als volgt. Een groep jongeren besluit samen de maat-

schappelijke stage te gaan doen. Via de kerken of via school kunnen daar nog andere jongeren bij aansluiten. Jongeren die worden uitgenodigd hoeven niet per se lid van de kerk te zijn. Met ondersteuning van een jongerenwerker of de leiding van de tienerclub wordt een plan voor het uitvoeren van een activiteit of meerdere activiteiten gemaakt. Hiervoor kan ook het handboek van DiaconAction worden gebruikt. Dit plan wordt door de leiding van de groep of door de jongeren zelf met de coördinator voor de maatschappelijke stage op school besproken. Is de school akkoord dan wordt een geschikt moment gekozen om het uit te voeren. Via de website www.diaconaction.nl meldt de groep zich aan.

Wanneer uw parochie of gemeente helemaal onbekend is met DiaconAction kunt u op de website verschillende materialen vinden, zoals een handboek en verslagen van groepen die voorgaande jaren deelnamen. Ook kunt u via deze website contact opnemen met de contactpersoon van het bisdom of regio voor meer informatie.

Informatie: www.diaconaction.nl

Dorien Keus, jeugdwerker, over wat de jeugdorganisatie JOP van de Protestantse Kerk in Nederland kan betekenen voor gemeenten en parochies als het gaat om stage.

Een adventmiddag voor ouderen, op bezoek bij mensen die eenzaam zijn, spullen inzamelen voor daklozencentra, relaties leggen met mensen die het moeilijk hebben... In de kerk wordt ontzettend veel werk verzet. Diaconaat is de grote kracht van veel gemeentes en parochies. JOP, jeugdorganisatie van de Protestantse Kerk, helpt kerken om deze kracht om te zetten in een maatschappelijke stage.

JOP ondersteunt kerken met advies, trainingen, materialen en evenementen. Met goede begeleiding en coaching en door zelf mee te doen, kunnen kinderen en jongeren groeien in hun ontwikkeling. Zo geeft JOP hun de ruimte om te ontdekken wat geloven in God voor hen betekent. Christelijk geloof gaat hand in hand met liefde voor de ander. JOP wil jongeren helpen om een diaconale houding te ontwikkelen. Dat gaat prima in een maatschappelijke stage. Maar hoe pak je dat nu aan?

Als gemeente hoef je weinig voorbereidingen te treffen om jongeren hun maatschappelijke stage in de kerk te kunnen laten lopen. Twee enthousiaste gemeenteleden en een groepje van minimaal vier scholieren is genoeg. Met het materiaal van Provider, de catechesemethode van JOP voor jongeren tussen 12 en 16 jaar, kijk je wat er al in en om de kerk aan diaconaat gebeurt. Je introduceert het woord diaconaat en verhalen uit de Bijbel bij jongeren. Daarna kun je met hen een actie verzinnen en uitvoeren.

Gebruik voor het organiseren van die actie het netwerk van de kerk en van de jongeren. Kijk met hen wat er al aan vrijwilligerswerk gebeurt in de kerk en waarbij ze kunnen aansluiten. In Amstelveen-Buitenveldert hebben scholieren bijvoorbeeld van een bestaande buurtmaaltijd een Sinterklaasfeest gemaakt.

Op de website van Provider (www.jop.nl/provider) kunt u voor 14,00 euro het item 'DiaconAction', '(z)Onder dak' of 'Stage in de kerk' bestellen. Het is ook mogelijk dat een medewerker van JOP een thema-avond over dit onderwerp verzorgt, kijk daarvoor op www.pkn.nl/pcte.

'Ik vind het wel heel goed dat de kerk dit doet!'

(Meryam, liep haar stage in december 2013 in de Protestantse Gemeente Amstelveen-Buitenveldert, waarbij ze onder andere kookte voor asielzoekers die op dat moment in de kerk werden opgevangen.)

Informatie: www.jop.nl

Desiree Bühler, projectmedewerker M25 bij bisdom Rotterdam, over M25, een project voor jongeren tussen 12 en 18 jaar.

M25 - uitspreken als mtwentyfive - is afgeleid van de Bijbeltekst Matteüs 25 waarin Christus zegt: 'Wat u aan de minste der mijnen gedaan hebt, hebt u aan mij gedaan.' De eerste jongerengroep is in 2003 begonnen in een rooms-katholieke parochie in Delft. Daarna is vanuit meer parochies en gemeenten een M25 project gestart. Jongeren leren wat het is om vanuit de opdracht die Christus ons gaf hun talenten in te zetten voor mensen die dit nodig hebben. Hierbij is te denken aan activiteiten zoals wandelen met ouderen, voedsel inzamelen voor de voedselbank, helpen bij maaltijden voor daklozen, of spelmiddag organiseren voor kinderen met een geestelijke of lichamelijke beperking.

In een M25-groep kunnen jongeren gezamenlijk hun maatschappelijke stage doen. Dit initiatief kan van een bestaande jongerengroep uitgaan, maar kan ook ontstaan op initiatief van een pastor in de parochie, de diaconiegroep of begeleider(s) van een jongerenclub. Voor het samenstellen van een groep kan gekeken worden naar de groep jongeren die het afgelopen jaar 'gevormd zijn' of die meedoen in een catechese- of jongerengroep. U kunt hen vragen hun vrienden van school mee te nemen.

Een jaarprogramma van een M25-groep kan er bijvoorbeeld zo uitzien:

September: leuke opening, kennismaking leiding en jongeren, en korte kennismaking met de organisaties waar we dit jaar iets gaan doen.

Oktober: uitgebreidere kennismaking met de organisatie waarbij we in november iets gaan doen en informatie over de activiteit.

November: eerste activiteit in het kader van het landelijke DiaconAction-weekend (derde weekend van november).

December: evaluatie novemberactiviteit en voorbereiding van de januariactiviteit.

Januari: tweede activiteit.

Februari: evaluatie januariactiviteit en voorbereiding van de maartactiviteit.

Maart: derde activiteit.

April: evaluatie van de maartactiviteit en voorbereiding van de meiactiviteit.

Mei: vierde activiteit (in plaats van een activiteit in de eigen omgeving kan ook gekozen worden voor een excursie naar een diaconale activiteit in een nabij gelegen grote stad: Exodushuis, dak- en thuislozenviering, gevangenis, enz.).

Juni: evaluatie van de meiactiviteit en gezellige jaarsluiting naar keuze (speurtocht, sportactiviteit, barbecue).

Met M25 worden jongeren een jaar lang uitgedaagd hun grenzen te verleggen en in contact te komen met andere kanten van de samenleving. Ze leren activiteiten organiseren, de inhoud te doordenken en doen concreet iets voor mensen die dat nodig hebben. Voor jongeren, scholen en organisaties een manier het maximale uit de maatschappelijke stage te halen.

Informatie en stappenplan M25:
www.mtwentyfive.nl/Rotterdam/default.aspx

Youssef deelt brood uit in de daklozeninloop van Kerk&Buurt

Informatie over de maatschappelijke stage en ondersteuningsmogelijkheden voor kerken en jongeren.

[DiaconAction \(www.diaconaction.eu\)](http://www.diaconaction.eu)

Een initiatief van Jong Katholiek. Jongeren kunnen onder de vlag van DiaconAction iets doen voor een ander in hun omgeving.

[Ik Ben Geweldig \(www.ikbengeweldig.nl\)](http://www.ikbengeweldig.nl)

Een website voor jongeren die een actie willen opzetten met mogelijkheden voor coaching, training en een financiële bijdrage.

[JOP \(www.jop.nl/maatschappelijkstage\)](http://www.jop.nl/maatschappelijkstage)

Website van de Jeugdorganisatie Protestantse Kerk met informatie om te helpen een maatschappelijke stage op te zetten. Hier is ook de Toolkit Maatschappelijke stage te bestellen.

[Kerk en Stage \(www.kerkenstage.nl\)](http://www.kerkenstage.nl)

Site van verschillende kerkgenootschappen over de mogelijkheden van de maatschappelijke stage. Via deze website kan het Werkboek Kerk en Stage besteld worden.

[M25 \(www.mtwentyfive.nl\)](http://www.mtwentyfive.nl)

M25 brengt jongeren bijeen om samen iets te doen voor de samenleving. M25 groepen zijn er in heel Nederland.

[Maatschappelijke stage algemeen \(www.maatschappelijkstage.nl\)](http://www.maatschappelijkstage.nl)

De landelijke website over de maatschappelijke stage - tot de zomer van 2014 - met alle informatie voor scholen, leerlingen en stagebieders.

[NL DOET \(www.nldoet\)](http://www.nldoet.nl)

NL doet is een jaarlijks terugkerend landelijk evenement waar ook kerken samen met jongeren bij aan kunnen sluiten.

[Protestants Jeugdwerk Amsterdam \(www.blikveld.org\)](http://www.blikveld.org)

Het jongerenplatform Amsterdam met daarop ook informatie over de maatschappelijke stages in Amsterdam.

[Steunpunten Vrijwilligerswerk \(www.vrijwilligerswerk.nl\)](http://www.vrijwilligerswerk.nl)

Via deze website kunt u het Steunpunt Vrijwilligerswerk bij u in de buurt vinden. Hier is hulp te krijgen bij het opzetten van een maatschappelijke stage.

[Stichting HiP \(www.stichtinghip.nl\)](http://www.stichtinghip.nl)

Stichting Hulp in Praktijk (HiP) is een christelijke interkerkelijke organisatie die wil bemiddelen tussen mensen die hulp nodig hebben en mensen vanuit kerken die iets willen doen voor een ander. HiP is in meer dan 30 plaatsen in Nederland actief.

[Stichting Present \(www.stichtingpresent.nl\)](http://www.stichtingpresent.nl)

Stichting Present kan u lokaal - in minstens 70 dorpen en steden - helpen om een activiteit met uw kerk en met jongeren op te zetten.

[Youth for Christ \(www.YFC.nl\)](http://www.YFC.nl)

In overleg met de school zorgt YFC|Switch voor een meerdaags programma voor leerlingen die een maatschappelijke stage moeten doen.

Wilt u jongeren met de maatschappelijke stage betrekken bij de activiteiten in en rond de kerk bezoek voor ondersteuningsmogelijkheden dan ook de website van het landelijk bureau van uw kerk of het landelijke bureau of de website van uw jongerenorganisatie.

Publicaties

Werkboek Kerk en Stage. In 7 stappen aan de slag met maatschappelijke stage. (2011)

Toolkit Maatschappelijke Stage. JOP

Maximale MaS. Optimale opbrengsten voor leerling, school en stagebieder. Movisie (2011)

Verzilver de inzet van jongeren! Een werkboek over het effect van jongeren op organisaties.

Movisie (2012)

Aymen en Youssef maken appeltaart in de daklozeninloop